

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Milana Lipovského a členov sudcov JUDr. Jána Mihala a JUDr. Jany Serbovej na verejnom zasadnutí v Bratislave 25. júna 2008 v trestnej veci obžalovaného **M. S.** pre trestný čin vraždy podľa § 219 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.) a iné, o odvolaní, ktoré podal obžalovaný M. S. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 5. novembra 2007, sp. zn. 5 T 9/05, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. f/, ods. 2 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok krajského súdu **sa zrušuje** vo výroku o náhrade škody.

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por. a podľa § 228 ods. 1 Tr. por. obžalovanému M. S. **sa ukladá** povinnosť nahradiť spôsobenú škodu D. M., bytom vo Z. vo výške 28 555 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu prvého stupňa z 5. novembra 2007, sp. zn. 5 T 9/05, obžalovaný M. S. bol uznaný za vinného zo spáchania

trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ Tr. zák. (ad 1) a

trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 185 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. (ad 2)

v podstate na tom skutkovom základe (podrobne opísanom v písomnom vyhotovení rozsudku krajského súdu), že

1/ v úmysle usmrtiť D. M. tohto 2. augusta 2005 vylákal do lesného porastu v katastrálnom území Zvolen – Môťová, kde si vopred ukryl upravenú opakovaciu guľovnicu zn. Mauser, vzor 24, kal. 7,92 mm, z ktorej zo vzdialenosti cca 5 m strelil do chrbtovej časti tela D. M., po jeho páde tvárou na zem do neho strelil opakovane, pričom strely tomuto spôsobili ťažké rany vo forme dvojnásobného priestrelu tela (devastačné poranenie hrudnej steny a viacerých životne dôležitých vnútorných orgánov), v dôsledku čoho tento na mieste zomrel; M. S. mu potom vzal hodinky, zapaľovač, mobilný telefónny aparát a iné drobné predmety, jeho telo odtiahol do priehlbiny, kde ho ukryl, pričom odviezol aj jeho bicykel;

2/ od nezisteného dňa najneskôr do 5. augusta 2005 nelegálne si zadovážil, prechovával a hromadil v priestoroch chaty v oblasti zv. Oáza v katastrálnom území Zvolen – Môťová už opísanú upravenú opakovaciu guľovnicu, ako aj rôzne súčasti hromadne účinných zbraní, streliva a výbušniny, pričom tak konal v rozpore so zákonom o strelných zbraniach a strelive.

Krajský súd za to obžalovanému podľa § 219 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 29 ods. 2 a § 35 ods. 1 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody na dvadsaťjeden rokov, podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. na výkon trestu tohto zaradil do tretej nápravno-výchovnej skupiny a podľa § 55 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. uložil mu tiež trest prepadnutia veci (nájdená zbraň, súčasti zbraní, strelivo a výbušniny).

Podľa § 76 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný zákon teraz účinný) obžalovanému bol uložený tiež ochranný dohľad na tri roky.

Krajský súd tiež podľa § 287 ods. 1 zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok – účinný od 1. januára 2006) obžalovanému uložil povinnosť nahradiť majetkovú škodu spôsobenú trestným činom právnej nástupkyňi zomrelého poškodeného D. M. v sume 28 555 Sk.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa obžalovaný podal odvolanie, ktorým sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci krajskému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie s finálnym návrhom, aby bol spod obžaloby oslobodený.

Obžalovaný v odvolaní tvrdil, že jeho pôvodné priznanie sa k spáchaniu vraždy (v prípravnom konaní) bolo vynútené nátlakom zo strany polície; jeho neskoršie tvrdenia, že poškodeného D. M. zavraždil muž s menom J., podľa názoru obžalovaného neboli dostatočne preverené.

Obžalovaný v odvolaní tiež namietal, že bez dostatočných dôkazov (pri uznaní jeho zavinenia na trestnom čine vraždy) bolo jeho konanie právne posúdené tak, že skutok spáchal v úmysle získať majetkový prospech (§ 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ Tr. zák.); tento záver je podľa odvolateľa založený len na jeho pôvodnom priznaní, ktoré teraz popiera. Zároveň tiež vyslovil názor, že na uvedené právne kvalifikovanie trestného činu vraždy neboli splnené podmienky stanovené v § 88 Tr. zák.

Najvyšší súd ako súd odvolací v zmysle § 564 ods. 4 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 postupujúc podľa doterajších predpisov (Tr. por.), ktorých účinnosť bola uvedeným zákonným ustanovením prakticky predĺžená až do právoplatného skončenia trestného stíhania obžalovaného, konanie o odvolaní vykonal proti ušlému (§ 302 a nasl. Tr. por.), keďže boli splnené legálne podmienky na taký postup.

Odvolací súd primárne konštatoval, že odvolanie je prípustné (§ 245 ods. 1 Tr. por.) a že nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1, ods. 3 Tr. por.;

v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. preto preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku i správnosť predchádzajúceho konania, prihliadajúc tiež na chyby odvolaním nevytýkané.

Najvyšší súd pritom dospel k záveru, že krajský súd vykonal dokazovanie v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 Tr. por., náležite zistil skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, pričom rovnako objasňoval okolnosti svedčiace proti obžalovanému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech. Súd prvého stupňa vykonal potrebné dokazovanie tiež rešpektujúc závery odvolacieho súdu, ktorý už vo veci rozhodoval, a to uznesením z 25. júla 2007, sp. zn. 3 To 9/2007, kedy na základe odvolania obžalovaného zrušil predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. novembra 2006; tomuto bola vec vrátená, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd terajším rozhodnutím opätovne dospel k záveru, že obžalovaný spáchal predmetné skutky tak, ako sú opísané v enunciiate napadnutého rozsudku. Je potrebné konštatovať, že taký záver zodpovedá aj stanovisku Najvyššieho súdu naznačenému v jeho spomínanom uznesení z 25. júla 2007.

Obžalovaný v prípravnom konaní pri legálnom výsluchu 5. augusta 2005 (v procesnom postavení obvineného) sa priznal k tomu, že úmyselne usmrtil D. M. výstrelom z pušky, ktorú mal pripravenú, skrytú na mieste, kam obaja došli. Po zásahu strelou z pušky a páde poškodeného, keď už tento javil evidentne znaky minimálne veľmi ťažkého porušenia telesnej integrity, obžalovaný opätovne pušku nabil (bola tak technicky uspôsobená) a strelil do tela poškodeného. Nábojnicu z prvého výstrelu (potom aj z druhého) obžalovaný odložil do svojho odevu a neskôr zahodil. Na poškodeného strieľal z veľmi malej vzdialenosti za situácie, že tento bol k nemu obrátený chrbtom. Odev poškodeného potom prehľadal, vzal si jeho predmety, zomrelého odtiahol do priehlbiny, kde ho čiastočne zakryl zeminou a miesto zakryl aj opadanými časťami porastu. V ňom odhodil aj nábojnice, odišiel odhodiť aj bicykel poškodeného a vrátil sa späť na miesto činu pre ďalšie veci patriace zastrelenému D. M..

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že obžalovaný okolnosti usmrtenia poškodeného v uvedenej výpovedi opísal presvedčivo a logicky; dôležité je však zistenie, že tieto okolnosti zodpovedajú aj stopám zisteným na tele zomrelého a na mieste činu.

Odvolací súd preto priznanie sa obžalovaného pri výsluchu 5. augusta 2005 považuje za legálny dôkaz, ktorý v súvislosti s ďalšími dôkazmi tvorí pevný základ pre rozhodnutie o jeho vine. Tento úsudok má základ aj v tom, že nie je možné označiť za relevantné námietky vznesené obžalovaným vo vzťahu k spomínanému výsluchu.

Obžalovaný po tomto priznaní radikálne zmenil svoje stanovisko, lebo tvrdil (v čom zotrval aj v odvolaní), že poškodeného nezastrelil, ale mal tak spraviť jemu neznámy muž s menom J., ktorý bol s ním a s D. M. na mieste činu.

S touto verziou obžalovaného sa veľmi dôsledne vyrovnal krajský súd, ktorého názor akceptuje aj odvolací súd. Napriek rozsiahlemu zisťovaniu a dokazovaniu sa nepreukázala prítomnosť tretej osoby na mieste činu, ba ani existencia takej osoby, a preto je relevantný výsledok, že táto obhajoba obžalovaného nebola potvrdená a je logické túto označiť za účelovú.

Najvyšší súd pri skúmaní veci teda vychádzal z toho, že obžalovaný strelbou z vopred pripravenej a na mieste činu skrytej pušky úmyselne usmrtil D. M.. Pripravenie zbrane na mieste činu nesvedčí v prospech tvrdenia obžalovaného, že skutok vopred nepripravoval a že k zastreleniu poškodeného malo prísť len zhodou okolností; tento záver vyplýva aj z technického stavu vražednej zbrane, ktorá bola znalecky preskúmaná. Postup krokov obžalovaného pri strelbe a po nej bol logický, s rysmi plánovitosti, pričom tieto jednoznačne smerovali k tomu, aby mŕtvola nebola nájdená, resp. aby neboli zachované stopy, ktoré by mohli usvedčovať páchatel'a.

Pri zisťovaní motívu obžalovaného vykonané dôkazy tohto usvedčujú, že konal v úmysle získať majetkový prospech, ktorý bol síce minimálny, ale s logickou istotou osvedčuje celkový dej. Obžalovaný mal dlh vo vzťahu k poškodenému a po jeho usmrtení sa zmocnil aj jeho ďalších vecí, čo síce

neznamenalo zreteľa hodné zlepšenie jeho finančnej situácie či majetku, ale má zásadný význam pre právne kvalifikovanie skutku.

Krajský súd konanie obžalovaného správne právne posúdil ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. j/ Tr. zák.; Najvyšší súd tento právny výsledok v plnom rozsahu akceptuje.

Odvolačný súd konštatuje, že nie je možné prijať námietku obžalovaného o nenaplnení podmienok vyjadrených v ustanovení § 88 Tr. zák. pri právnom kvalifikovaní trestného činu vraždy aj podľa § 219 ods. 2 písm. j/ Tr. zák. V neprospech použitia vyššej trestnej sadzby by mohla svedčiť len výška prospechu získaného obžalovaným vraždou, ale toto je možné označiť len za vcelku absurdnú okolnosť. Obžalovaný síce z bagatelných dôvodov, ale plánovite usmrtil iného človeka, na čo je práve zásadne potrebné nazerať ako na okolnosť reálne zakladajúcu použitie vyššej trestnej sadzby, lebo v podstate nulitný motív v protiklade k rafinovanému spôsobu vykonania činu principiálne zvyšuje nebezpečnosť tohto deliktu.

Odvolačie sa v podstate nedotýkalo výroku napadnutého rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného zo spáchania trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 185 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. Najvyšší súd v rámci revíznej povinnosti preskúmal aj tento výrok, ale nezistil dôvod na jeho zmenu. Obžalovaný si nelegálne zadovážil a potom prechovával hromadne účinnú zbraň, súčasti (komponenty) takých zbraní, tieto hromadil, rovnako ako strelivo a výbušniny. Tieto predmety boli u obžalovaného políciou nájdené a následne znalecky preskúmané, čo je základ pre použitú právnu kvalifikáciu skutku.

Krajský súd obžalovanému za obidva ním spáchané trestné činy správne uložil úhrnný trest odňatia slobody, pričom zohľadnil všetky zákonom stanovené podmienky a trest uložil ako výnimočný; Najvyšší súd nezistil relevantný dôvod na zmenu tohto výroku.

Rovnaký výsledok sa týka aj výrokov napadnutého rozsudku o spôsobe výkonu trestu odňatia slobody, o treste prepadnutia veci, ako aj o uložení ochranného dohľadu.

Najvyšší súd tiež konštatuje, že napadnutý rozsudok bol vyústením riadne vedeného procesu, v ktorom boli zachované predpísané procesné pravidlá.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané a o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, akými úvahami sa riadil pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú (výpovede obžalovaného), ako sa vyrovnal s obhajobou, na akom základe považuje dokazovanie za dostatočné a uzavreté, resp. akými právnymi úvahami sa spravoval pri posudzovaní dokázaných skutočností podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Toto odôvodnenie, ktoré zodpovedá ustanoveniu § 125 Tr. por., si osvojuje aj Najvyšší súd a v konkrétnostiach na toto poukazuje.

Záver krajského súdu o vine obžalovaného uložených trestoch, spôsobe výkonu trestu odňatia slobody a ochrannom opatrení sú teda legálne a podporené argumentmi; v týchto smeroch odvolanie obžalovaného teda nie je dôvodné.

Najvyšší súd však na základe tohto odvolania revidoval ním nevytýkanú chybu, ku ktorej došlo vo výroku o náhrade škody. Krajský súd rozhodol na základe § 287 ods. 1 Trestného poriadku (teda účinného od 1. januára 2006), hoci v zmysle § 564 ods. 4 tohto Trestného poriadku majú byť aplikované doterajšie predpisy, teda ustanovenia zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.). Rozhodnutie súdu prvého stupňa o povinnosti obžalovaného D. M., vdove po zomrelom poškodenom, nariadiť škodu spôsobenú trestným činom vraždy (aj keď len vo forme náhrady nákladov spojených s pochovaním zomrelého, resp. súvisiace s jeho hrobom) je síce vecne správne a riadne odôvodnené, ale výrok napadnutého rozsudku sa oprel o ustanovenie nepríslušného zákona. Záonné podmienky pre také rozhodnutie sú síce v oboch procesných normách totožné, ale bolo potrebné aplikovať ustanovenie § 228 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd toto formálne pochybenie napravil na základe odvolania obžalovaného, lebo vykonanou zmenou nedošlo k zhoršeniu jeho postavenia.

Výrok o náhrade škody je oddeliteľný od iných výrokov napadnutého rozsudku, a preto podľa § 258 ods. 1 písm. f/, ods. 2 Tr. por. bol tento zrušený v jeho nesprávnej časti. Skutkový stav bol v napadnutom rozsudku správne zistený, a preto boli splnené podmienky na vlastné rozhodnutie Najvyššieho súdu v tomto smere; na základe § 259 ods. 3 Tr., por. a podľa § 228 ods. 1 Tr. por. bola obžalovanému uložená rovnaká povinnosť, aby totiž D. M. nahradil spôsobenú škodu v sume 28 555 Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 25. júna 2008

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: